Ateliér Fingerová–Grohmannová
Ateliér střední měřítko bakalářské studium
***Krajinářská architektura* LS 2022**

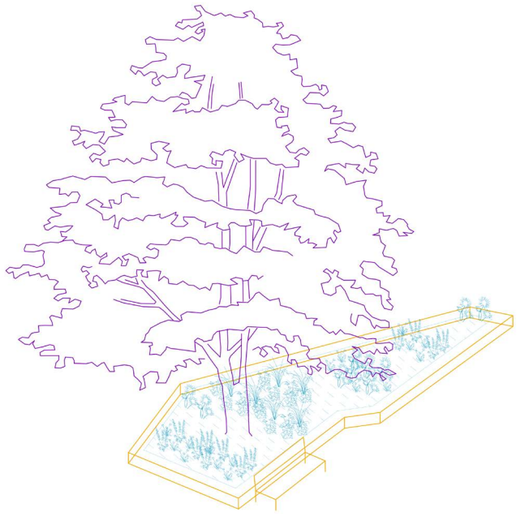

SÍDLIŠTĚ VACKOV

MOZAIKA

PROSTORŮ

Vojtěch Janeba
Vackov Upgrade

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT V PRAZE

Sídliště – modernistická vrstva každého většího města. Žije v něm, vyrůstá a je jím každodenně ovlivněna velká část obyvatel. Technická životnost této vrstvy se často blíží ke konci a dochází k řadě rekonstrukcí. V tomto projektu se zabývám, jakým způsobem se tedy dá v současnosti k této objemné vrstvě našich měst přistupovat. Vybrané sídliště se nachází v Praze v městské části Praha 3. Jehož okolí se v poslední době dostává do hledáčku developerů, díky kterým by měla v těsné blízkosti sídliště vyrůst nová zástavba. To může být pro sídliště pozitivním impulzem ke změně.

Současné prostory jsou do velké míry negativně ovlivněny automobily, které zaplňují velkou část plochy a polopodzemní garáže často tvoří prostory nikoho zaplňující se odpadky. Tyto nedostatky jsou umocňovány kontrastem s vcelku lidským měřítkem sídliště a velkým počtem pečlivě udržovaných předzahrádek místních obyvatel. Snahou projektu je přistoupit k sídlištnímu prostoru jako celku, nalézt identitu a nabídnout vizi jeho dalšího směrování.

SÍDLIŠTĚ VACKOV

1 ulice Pod Jarovem s podzemními garážemi

2 neudržovaná parková plocha

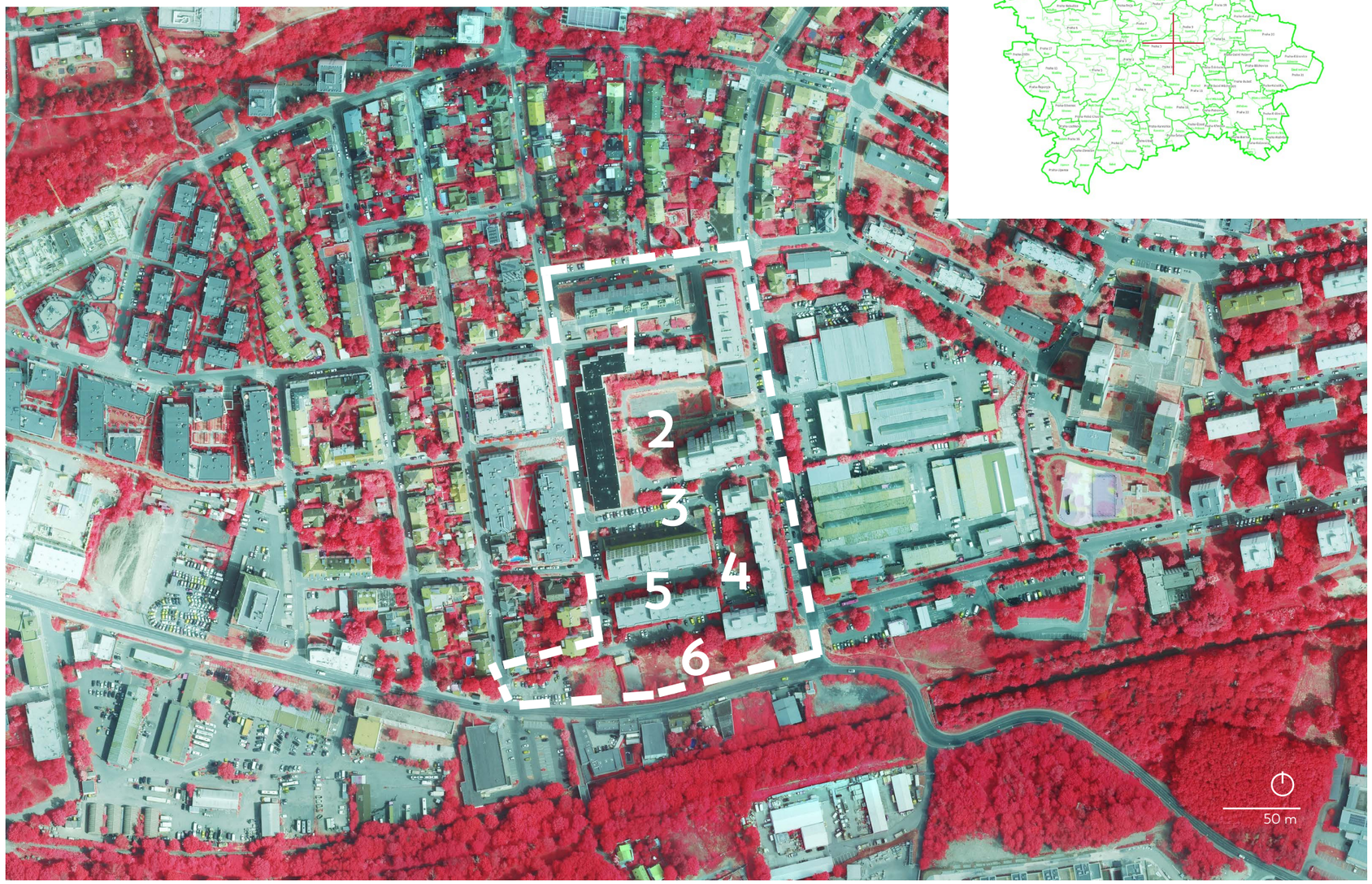

3 podzemní garáže a parkovací plochy

4 ulice V Rozkvětu

5 ulice Na Rovnosti

6 hřiště a volná plocha

VÝVOJ ÚZEMÍ

1945

1975

1989

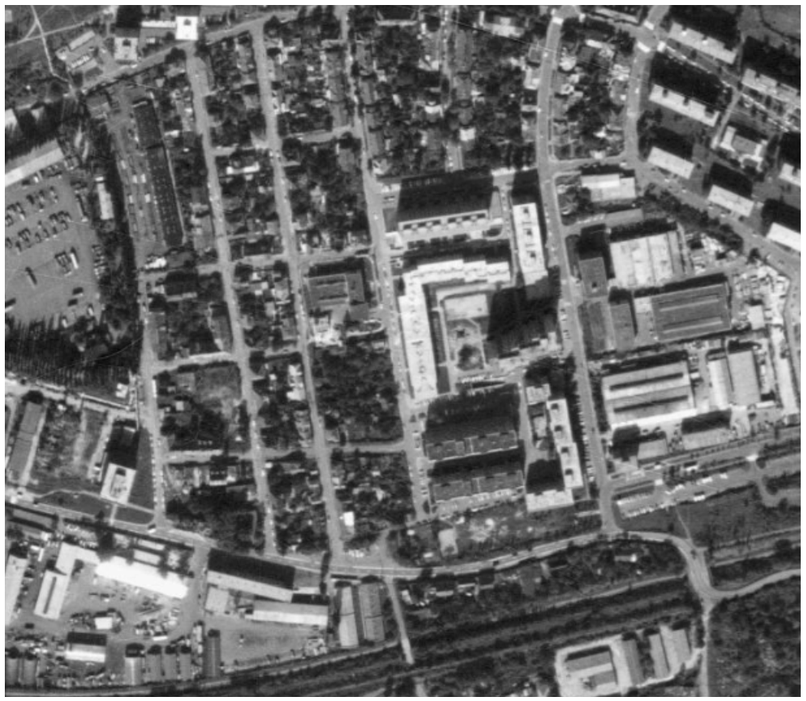

2021

ANALÝZA ÚZEMÍ

Přímo navazující plocha
s potenciálním parkovým charakterem

Předzahrádky

Nevhodně navržené
polopodzemní garáže

Nadměrné parkování

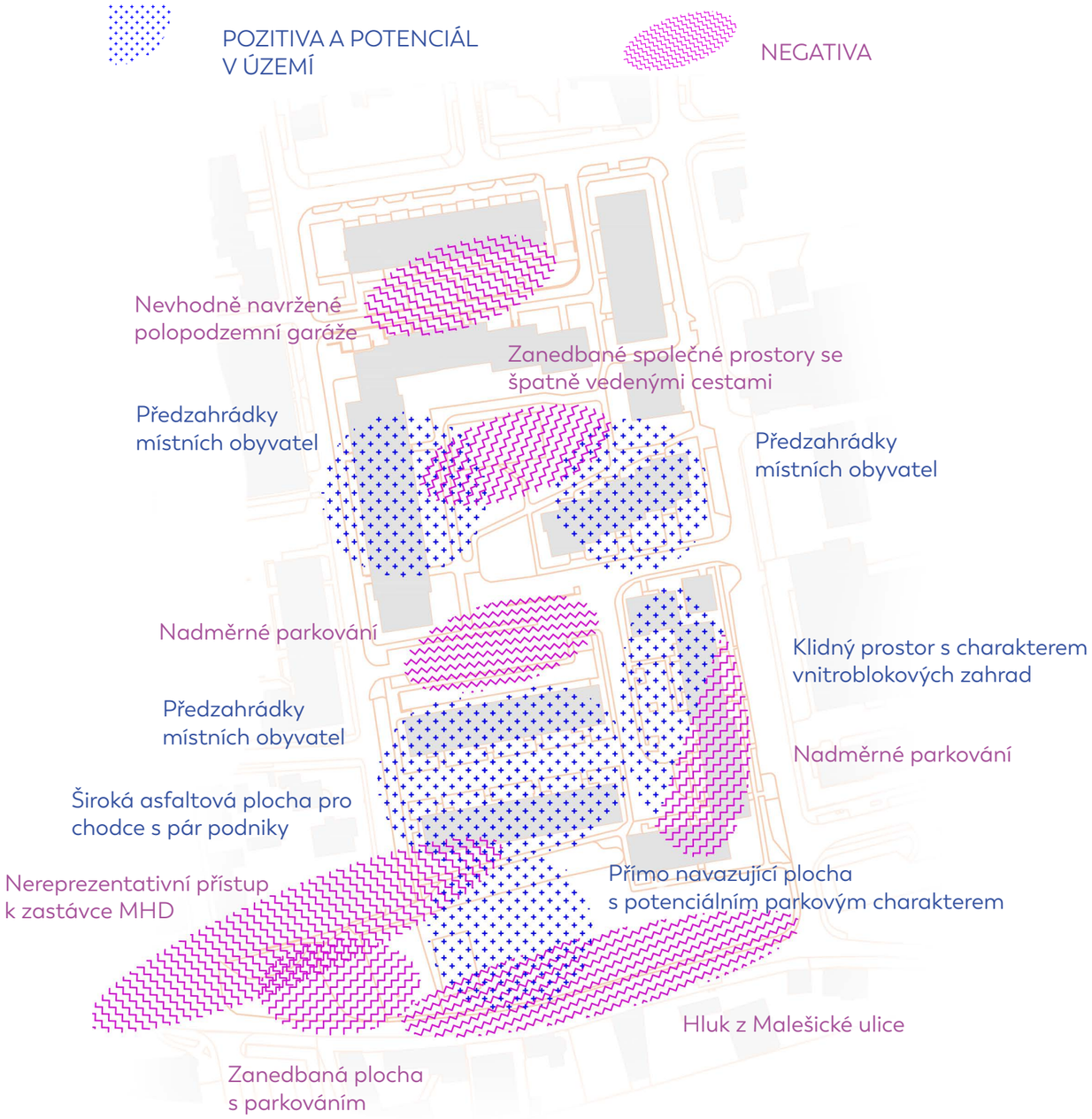

// KONCEPT

SÍDLIŠTĚ JAKO MOZAIKA PROSTORŮ

DĚLENÍ PROSTORU

Často monotónní a těžko rozlišitelný prostor jsem se snažil oživit pomocí rozdělení sídliště do menších prostorů se specifickým charakterem. V řadě jsou tyto charaktery již dnes a jen je tedy posiluji a doplňuji o pobytové prvky. Cílem je podpořit pestrost prostorů jak co do funkčního využití, tak také do charakterů, které sídliště svým obyvatelů a návštěvníkům nabízí.

PRINCIPY PŘI NAVRHOVÁNÍ

Dalšími principy, se kterými v navrhnutých prostorách pracuji jsou vnímání městského prostoru jako: prostor pro hru – kdy se snažím pracovat s prostorem tak, aby byl sám o sobě zajímavý pro dětské uživatele, členitý a zároveň co možná nejvíce bezpečný (přehledný); jako bohatou mozaiku vjemů – vizuální pestrost zajištují změny prostorových charakterů (uzavřený, intimní prostor, přehledný a otevřený, dynamicky členitý...), vegetace stimulující čichové buňky (vonící květy šeříku, akátu, pustorylu..) a různorodost povrchů; jako prostor navazování sousedských vztahů – v projektu rozšiřuji, již fungující předzahrádky a přidávám do sídliště prostory s poloveřejným charakterem, které by měly usnadnit setkávání se místních obyvatel; jako prostor s příjemným klimatem – v navrhovaných prostorech se snažím pracovat s dešťovou vodou pomocí dešťových záhonů a svažování povrchů ke kořenům stromů tak, aby zůstala v půdě co možná nejdéle.

DESIGN

V návrhu pracuji s nepravidelností, kterou se vyznačuje celé sídliště. V něm skoro nenajdete dvě stejně vysoké budovy či na sebe navazující rohy. Používám tedy nepravidelné lomené tvary, které se přesto ale snažím komponovat tak, aby vznikala jasně čitelná a přehledná místa.

MĚSTO PŘÍVĚTIVÉ PRO VŠECHNY

MĚSTO S PŘÍJEMNÝM KLIMATEM

MĚSTO S PROSTORY PRO TVOŘENÍ SOUSEDSKÝCH VZTAHŮ

MĚSTO BOHATÉ NA VŠECHNY SMYSLY

MĚSTO JAKO PROSTOR KE HŘE

NOVĚ NAVRHOVANÉ FUNKČNÍ DĚLENÍ

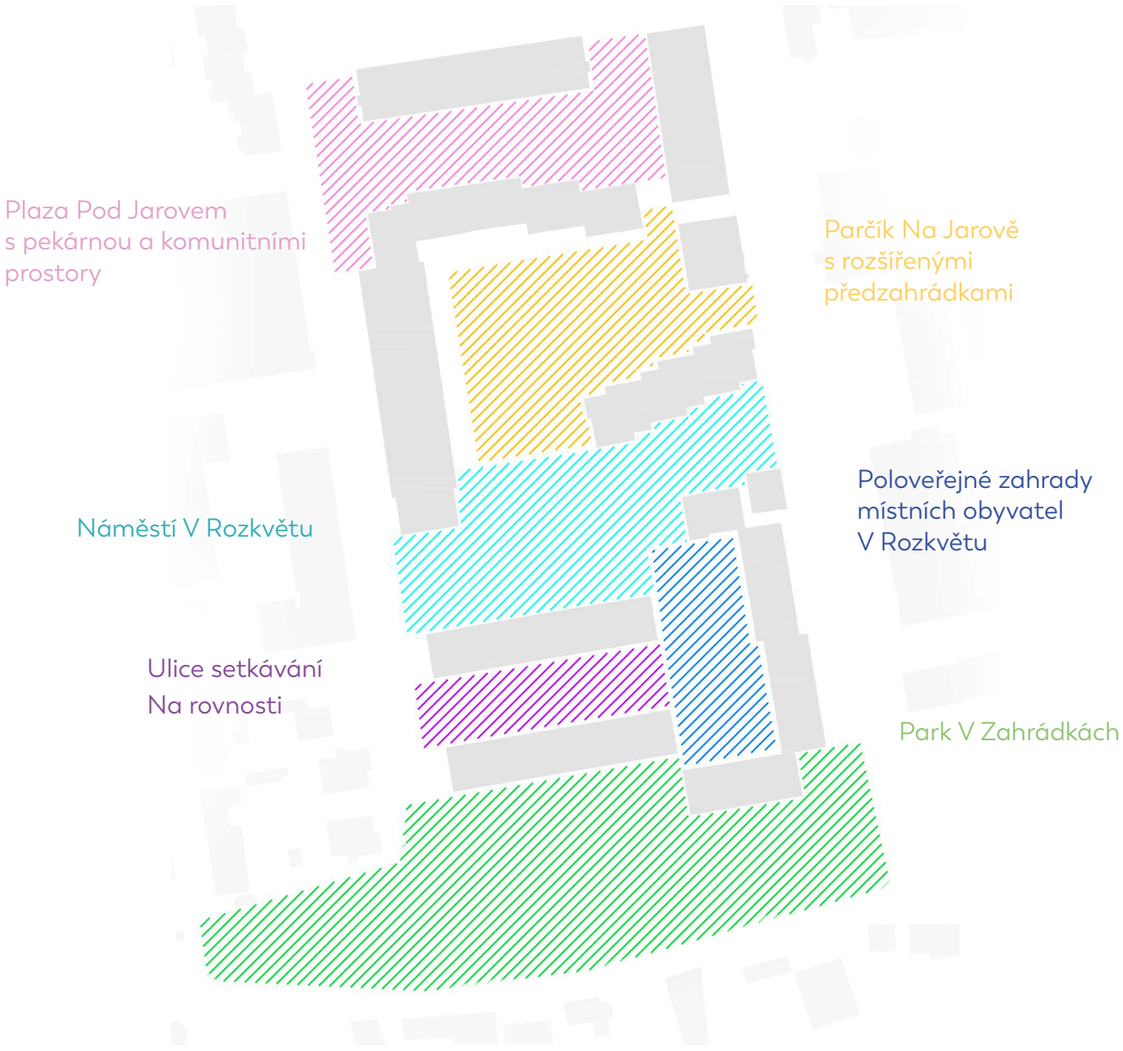

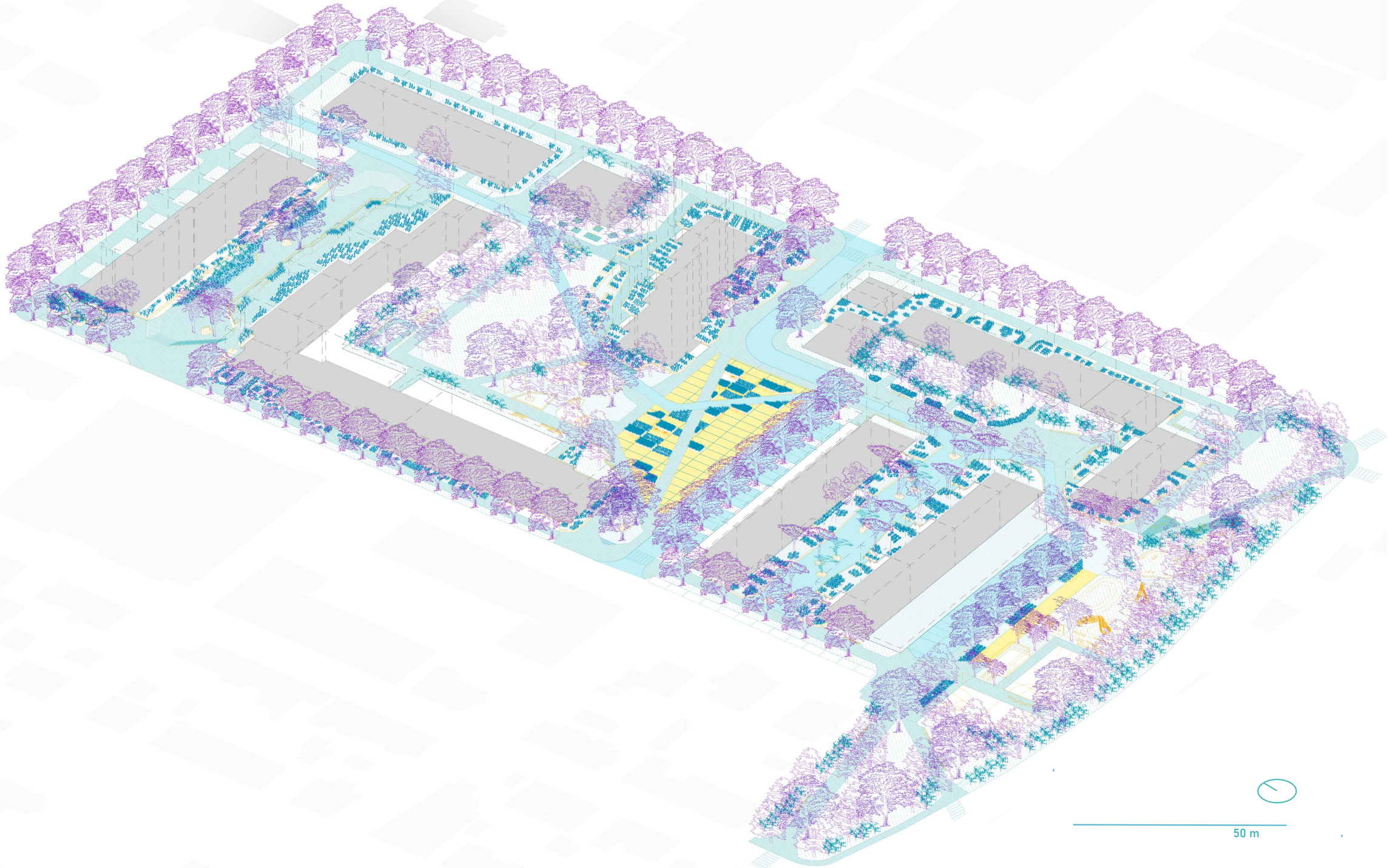
50 m

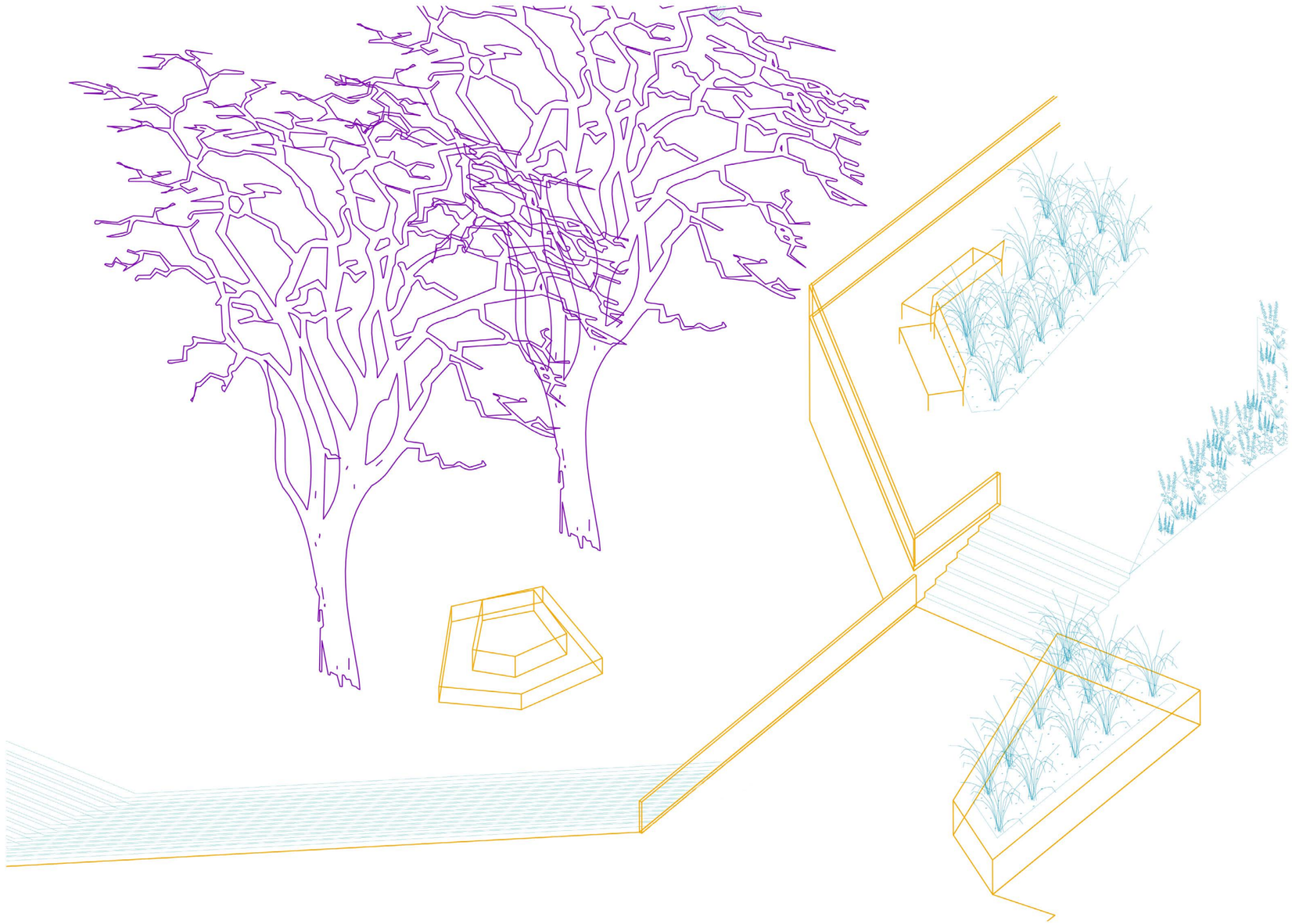

PLAZA POD JAROVEM S PEKÁRNOU A KOMUNITNÍMI PROSTORY

Původní prostor vyvýšené ulice s podzemními garážemi a jejich přiléhající prostory. Odstraňuji podzemní garáže a v nově vzniklém prostoru pod úrovní okolního terénu navrhuji malé náměstíčko – plazu, doplněnou o podélnou stavbu s plně pochůznou střechou pro vchody přiléhajícího domu, dělenou extenzivními travinnými plochami a lavičkami. V objektu se nachází prostory pro dva malé obchody např.: pekárnu nebo smíšené zboží a malý multifunkční sál se zázemím, který lze využít jako malou tělocvičnu, taneční či přednáškovou místnost nebo klubovnu. Náměstíčko krom samotného objektu dělím skupinami stromů s lavičkami. Při severní stěně do prostoru vstupují extenzivní trvalkové záhony s nízkou náročností. Celá stěna je pak střídavě pokrytá popínavými rostlinami. Prostor z obou stran uzavírá široké schodiště, na jedné straně navazující na volnou plochou s pobytovým trávníkem a na druhé na drobné nároží tvořené zálivem se sezením.

PŮVODNÍ STAV

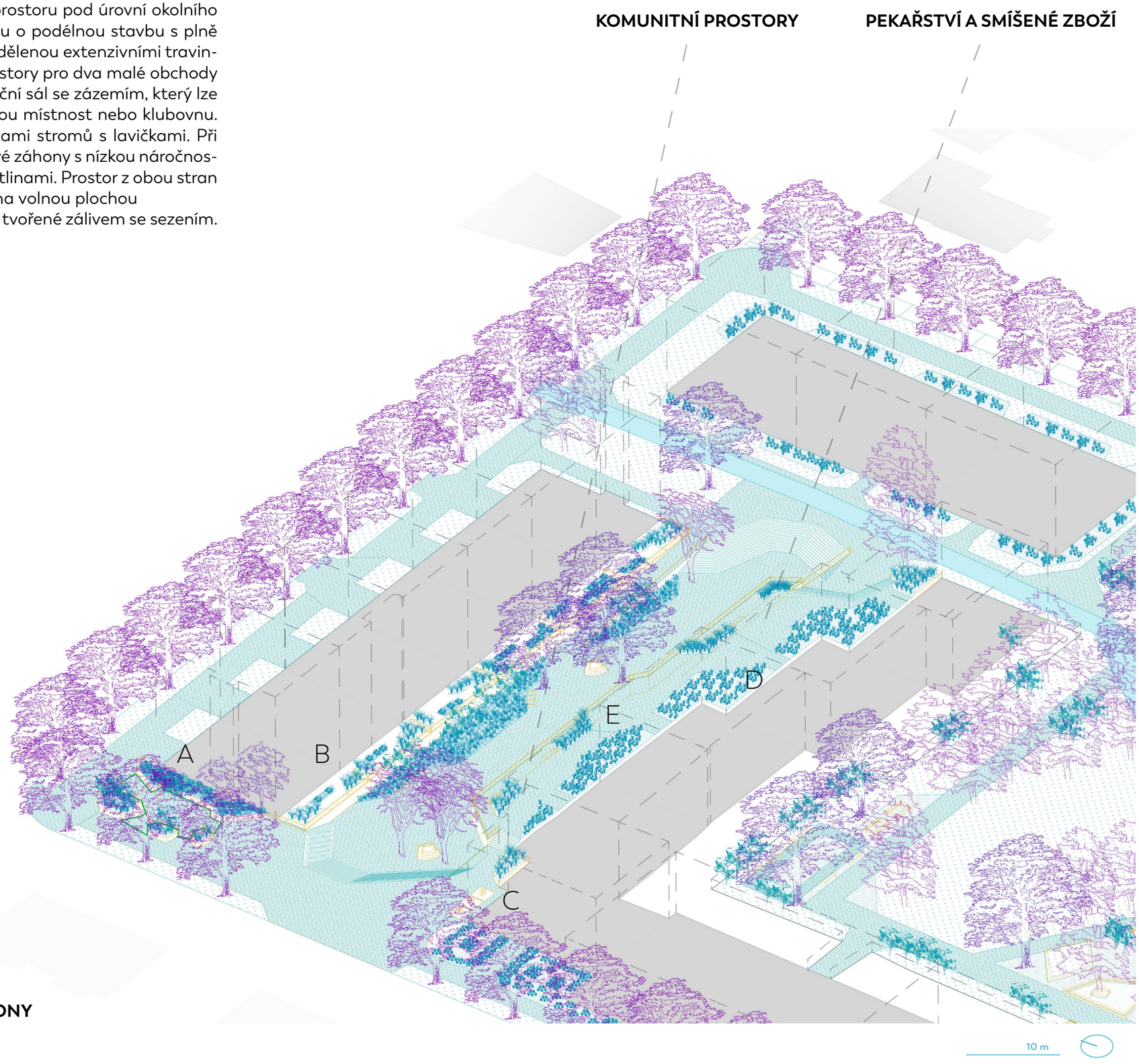

A **ZÁLIV S POSEZENÍM**

B **POLOSOUKROMÉ ZAHRÁDKY**

C **PODZEMNÍ KONTEJNERY NA ODPAD**

D **PŘEDZAHRÁDKY**

E **POCHŮZNÁ STŘECHA S EXTENZIVNÍMI ZÁHONY**

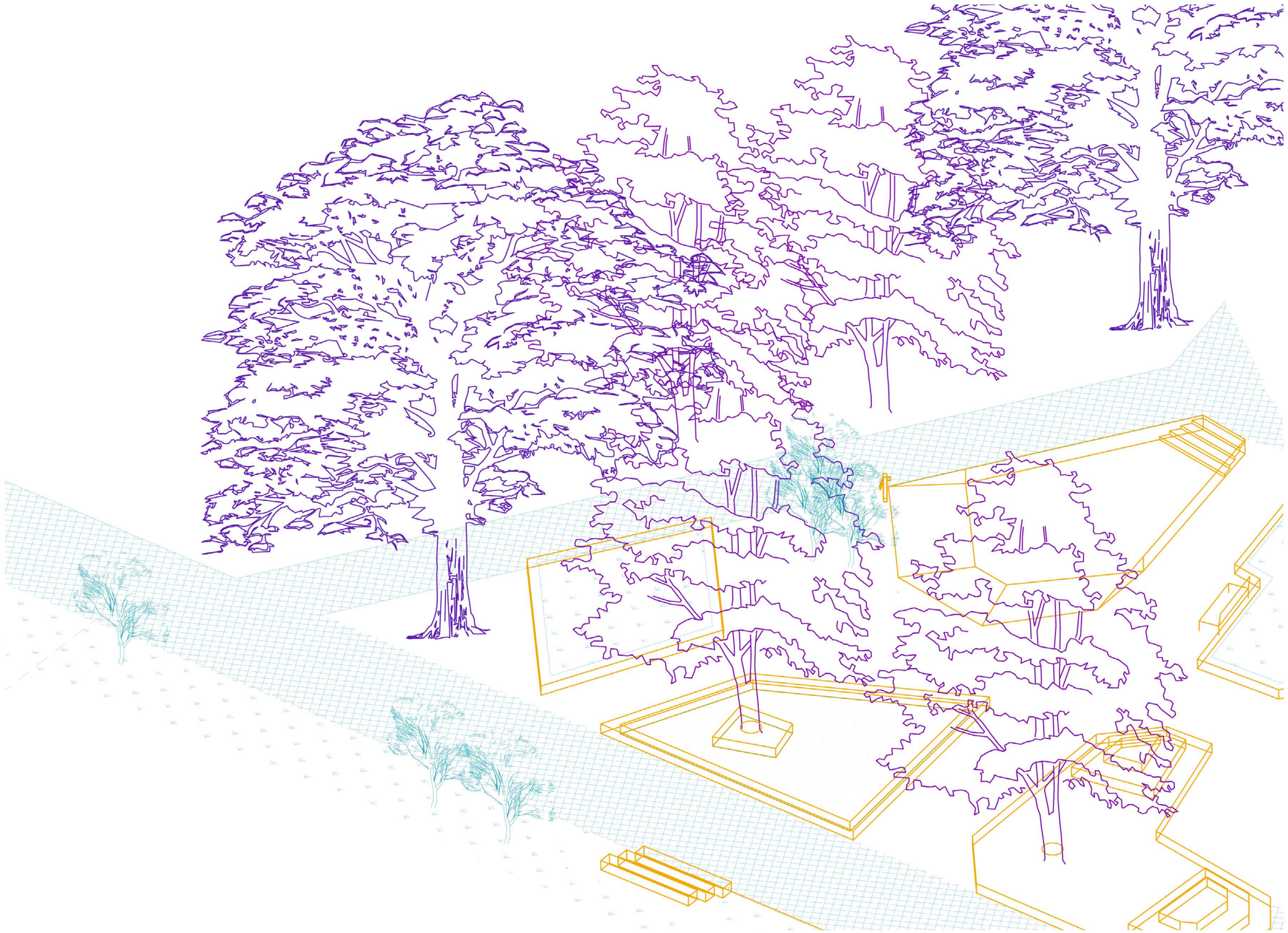

PARČÍK NA JAROVĚ

V současnosti se jedná o „klasickou“ sídlištní zanedbanou plochu s vyšlapanou cestou a se zbytky asfaltové plochy, která kdysi bývala hřištěm. Prostor ve svém návrhu dělím pomocí tří charakterů – pobytového trávníku uprostřed, nové výsadby stromů po obvodu a rozšířenými vyvýšenými předzahrádkami. Pod koruny stromů umisťuji vždy do každého pomyslného rohu jednu z nových aktivit. Do nejméně frekventovaného mista u soukromých zahrad navrhuji hřiště na Petanque s lavičkami navazující na stoly s lavicemi a místem pro bezpečné umístění grillu. U rozšířených předzahrádek umisťuji workoutové cvičící prvky. Do jižního prostoru tvořícího rozhraní mezi parkem a nově navrhovaným náměstím soustředím dětské prvky. Pískovou plochu s odlitými reliéfy na dně. Zanořený prázdný betonový „bazének“ s několika svažitými stěnami a pumpou. Ten lze využívat pro hru s míčem, ježdění na koloběžce a v zimně z něj lze vytvořit malé kluziště. Dalším prvkem je vyvýšené dřevěné molo s vícero výškovými úrovněmi a prorůstajícím stromem, které může sloužit pro malá vystoupení nebo jen posezení s kamarády. Naproti molu, do již dnes zvedajícího se terénu k soukromým zahrádkám vkládám pár schodů sloužící potenciálně jako hlediště. Prostor směrem do náměstí ohraničují dva „zálivy“ s lavičkami s původním dominantním ořešákem a novou skupinovou výsadbou.

POBYTOVÝ TRÁVNÍK

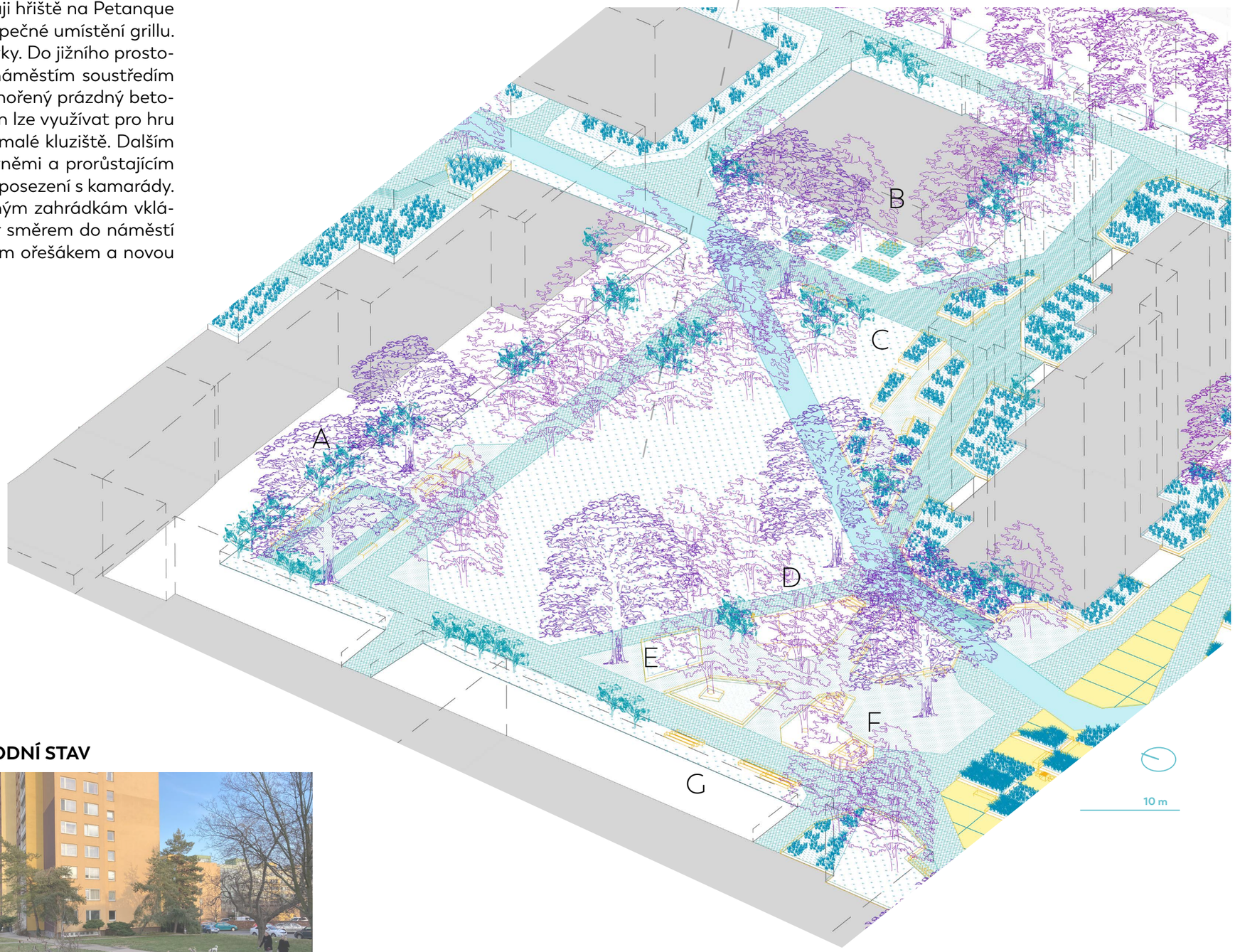

A **PETANQUE S LAVICEMI A MÍSTEM PRO GRILL**

B **WORKOUTOVÉ PRVKY**

C **ROZŠÍŘENÉ PŘEDZAHRÁDKY**

D **MULTIFUNKČNÍ HRACÍ PRVEK „BAZÉNEK“**

E **PÍSKOVÁ PLOCHA S ODLITÝMI VZORY VE DNĚ**

F **MOLO**

G **SCHODY K SEZENÍ**

PŮVODNÍ STAV

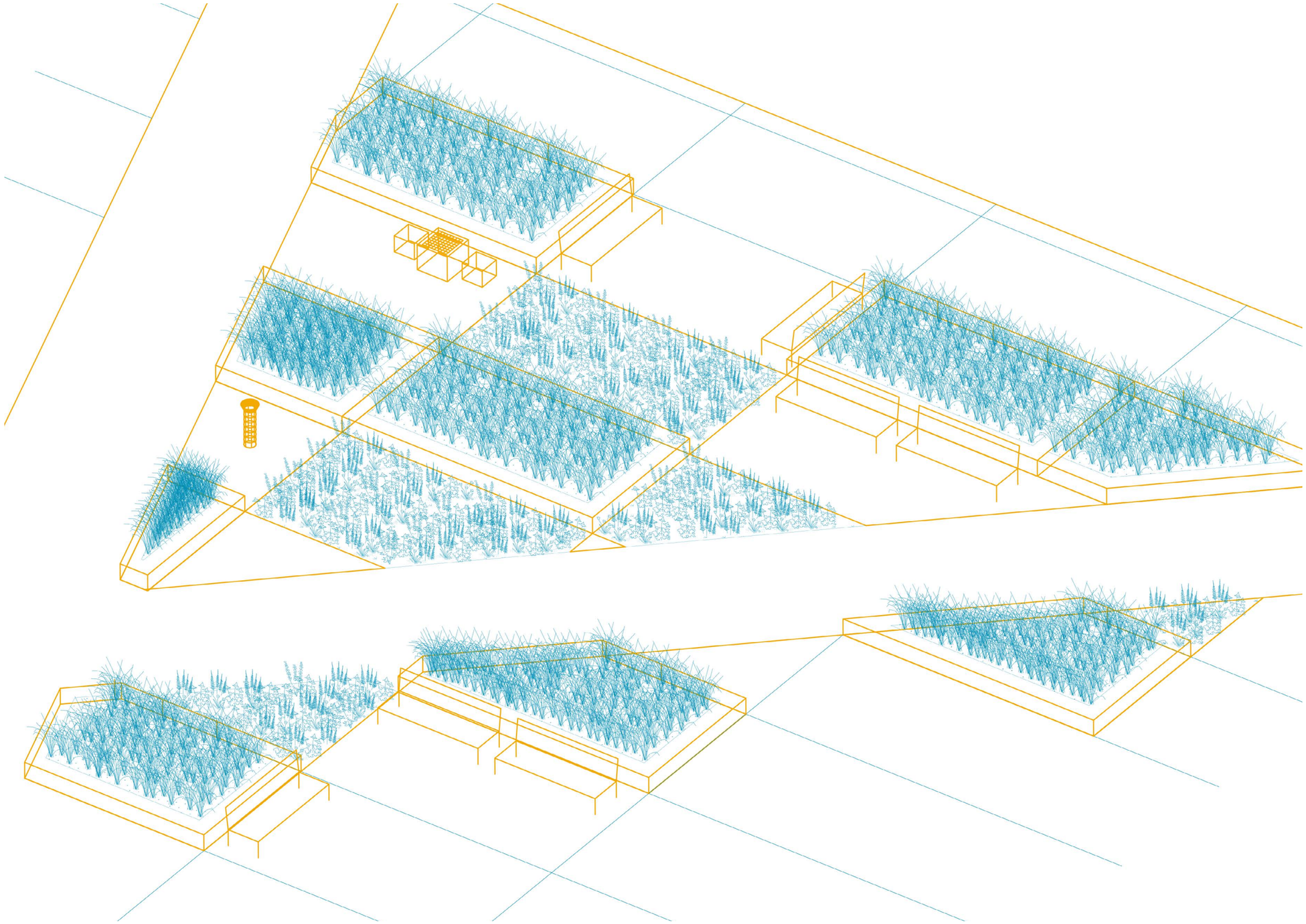

VACKOVSKÉ NÁMĚSTÍ

Území tvořící pomyslné těžiště sídliště. Dnes ho z velké části zabírá podzemní a nadzemní parkování. To ve svém návrhu z velké části odstraňuji a měním na náměstí, v němž zachovávám současný otevřený charakter. Na jížní straně sázím linii velkých platanů odstiňující pocitově prostor náměstí od okolní budovy. Pod nimi zanechávám značně redukované parkování s komunikací, která je nově vedena po obvodu prostoru. V centrální části pracuji s rastrem o velikosti parkovacího místa odkazující na původní využití plochy a ukazující jakým jiným způsobem se takto veliké prostory dají využít. V jedné části je rastr propsán do velkoformátové dlažby v druhé, severní, se postupně jednotlivé plochy mění na travinné a extenzivní trvalkové záhony nepravidelně vystupující nad dlažbu. Tvoří tak soukromější prostory pro posezení a do pár z nich pak umisťuji stolky ke hře šachů (odolný mobiliář s šachovnicovým vzorem na povrchu). Celé náměstí křižují cesty k jeho frekventovaným rohům vyznačující se jiným formátem dlažby či asfaltovým povrchem. Náměstí ze západní strany uzavírá skupina stromů s mlatovým povrchem, lavičkami a trvalkovým záhonem. Na východě navazuje na vyvýšené předzahrádky končící linií platanů.

A **EXTENZIVNÍ TRVALKOVÉ ZÁHONY**

B **LAVIČKY S ŠACHOVNICEMI**

C **ROZŠÍŘENÉ PŘEDZAHRÁDKY**

D **PÍTKO**

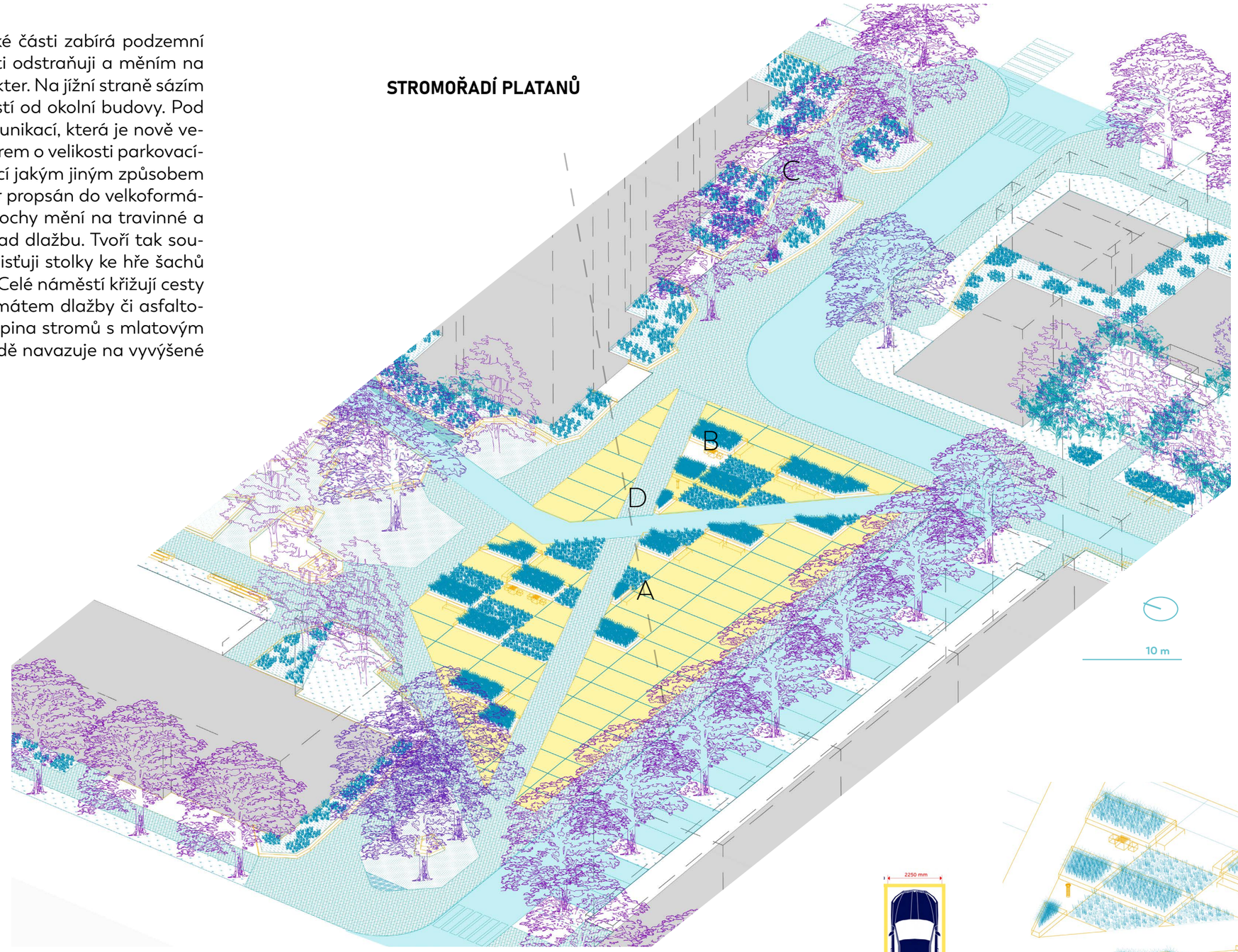

PŮVODNÍ STAV

HOSPODAŘENÍ S DEŠŤOVOU VODOU

Okolní zpevněné plochy záhonů jsou vyspádovány tak, aby voda stékala ke spodním hranám zídek. Jejich stěny jsou pár centimetrů pod terénem perforované tudíž se skrze ně dostane voda přimo do spodní drenážní vrstvy záhonů.

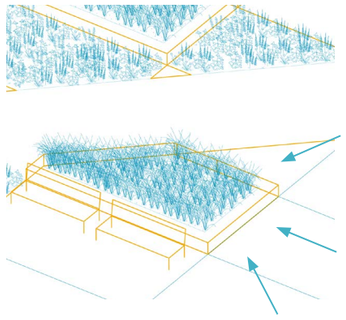

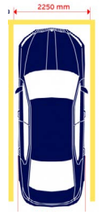

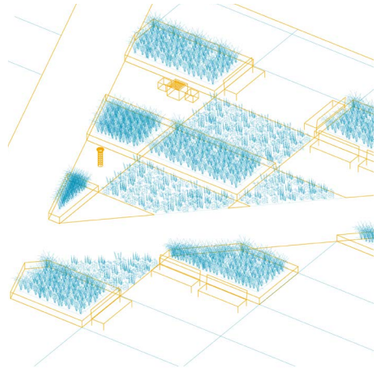

DESIGN NÁMĚSTÍ

Jako ústředním motivem náměstí je rastr vycházející z rozměrů parkovacího místa. Odkazuji tak na původní využití území parkoviště a ukazuji jak se prostory těchto rozměrů dají jinak využít (záhony, zákoutí s lavičkami, šachovými stolky).

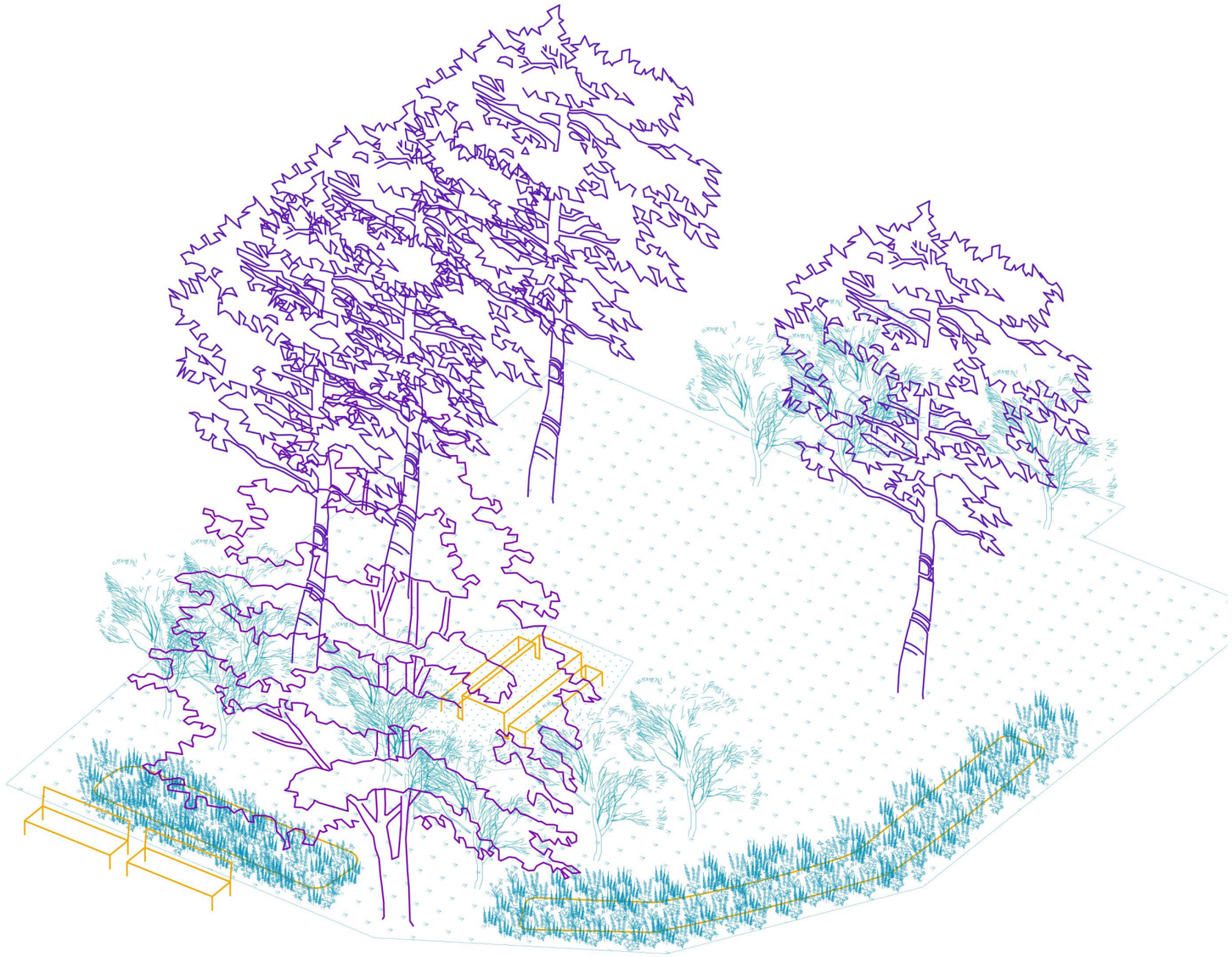

ZAHRÁDKY „V ROZKVĚTU“

Polouzavřený blok nabízí klidné prostory k odpočinku. Odstraňuji zde současné parkování místo něj zde vzniká malý plácek lemovaný lavičkami. Nově odděluji prostory zahrádek od prostoru ulice pomocí keřů a dešťového záhonu. Navrhuji tím poloveřejný soukromější prostor, který by tak mohl být přirozeně využíván místními obyvateli.

PŮVODNÍ STAV

A **POSEZENÍ S MLATOVÝM ZPEVNĚNÍ**

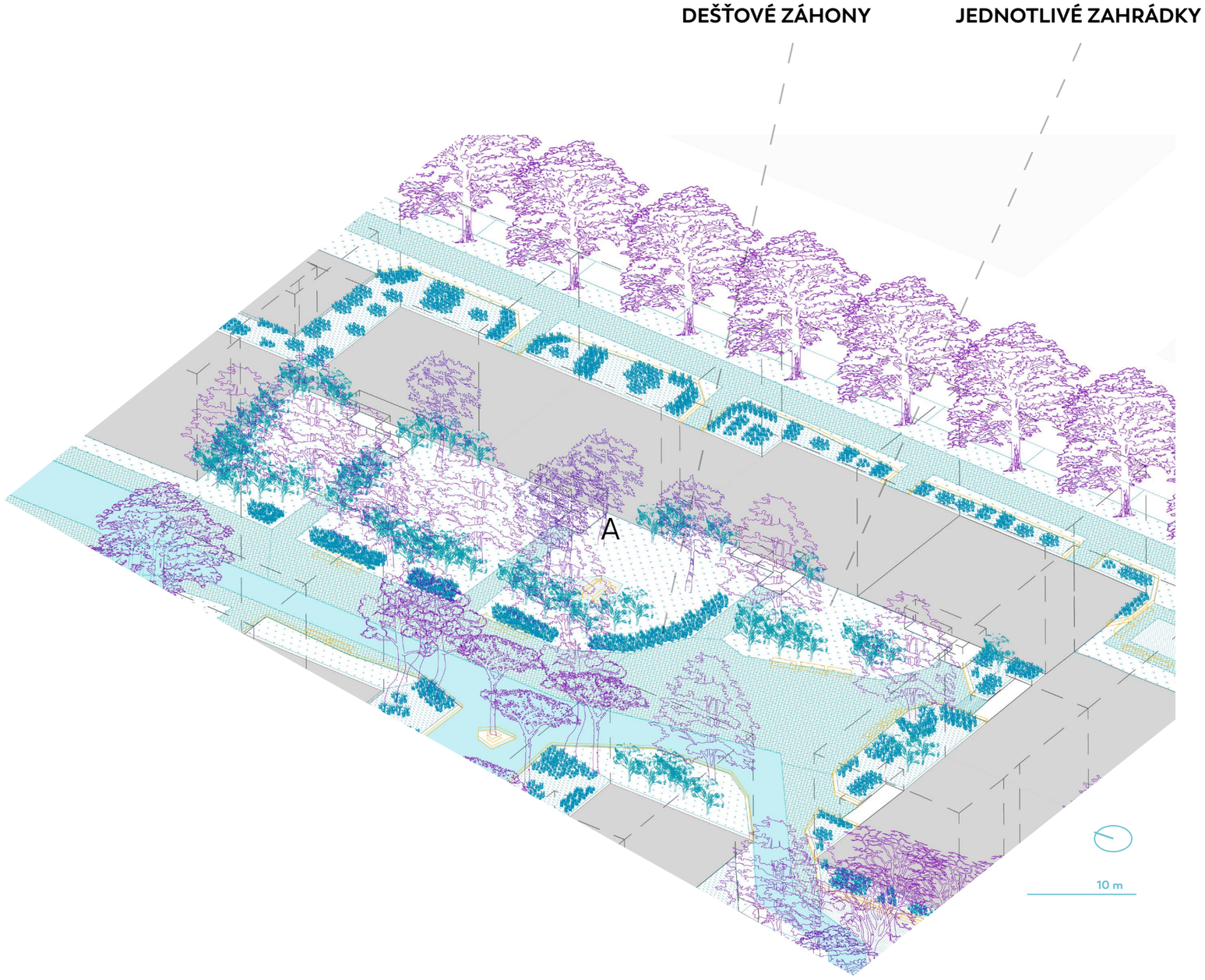

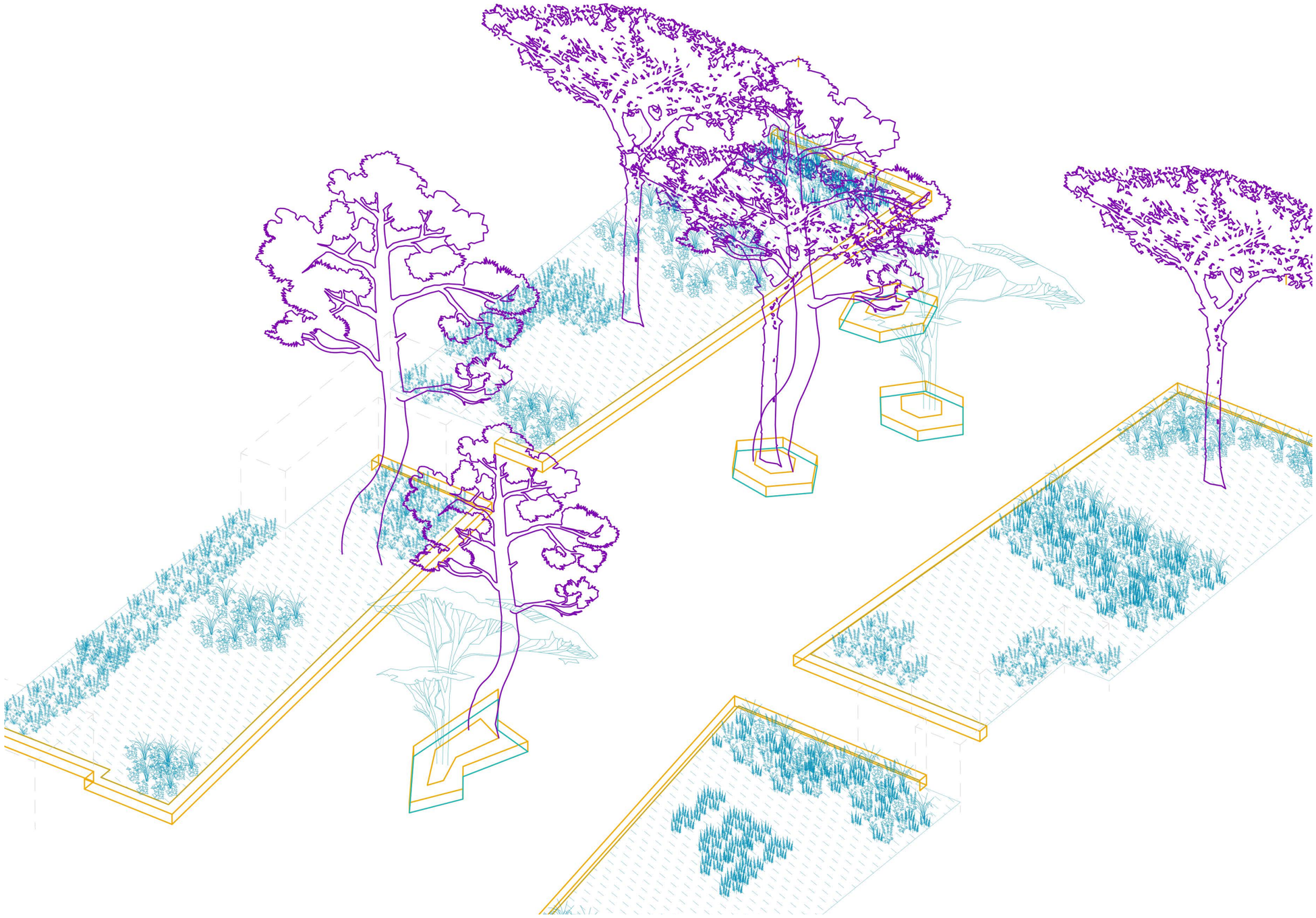

ULICE „NA ROVNOSTI“

Prostor přímo navazující na Zahrady V Rozkvětu. V rámci návrhu v něm zachovávám současný charakter velké asfaltové plochy, kterou doplňuji ostrůvky s posezením a se stromy poskytující stín a uzavřenější pocit. Díky oddělení od automobilového provozu se ulice stává bezpečným prostorem pro dětské hry a například jízdám na kole. Asfaltové prostory jsou vyspádovány směrem k ostrůvkům, tak aby zachytily spadlou vodou. Celá ulice je lehce nepravidelně lemována zvýšenými předzahrádky. V celé ulici se snažím zachovat původní jehličnatý charakter.

A OSTRŮVKY K SEZENÍ

PŮVODNÍ STAV

PŘEDZAHRÁDKY

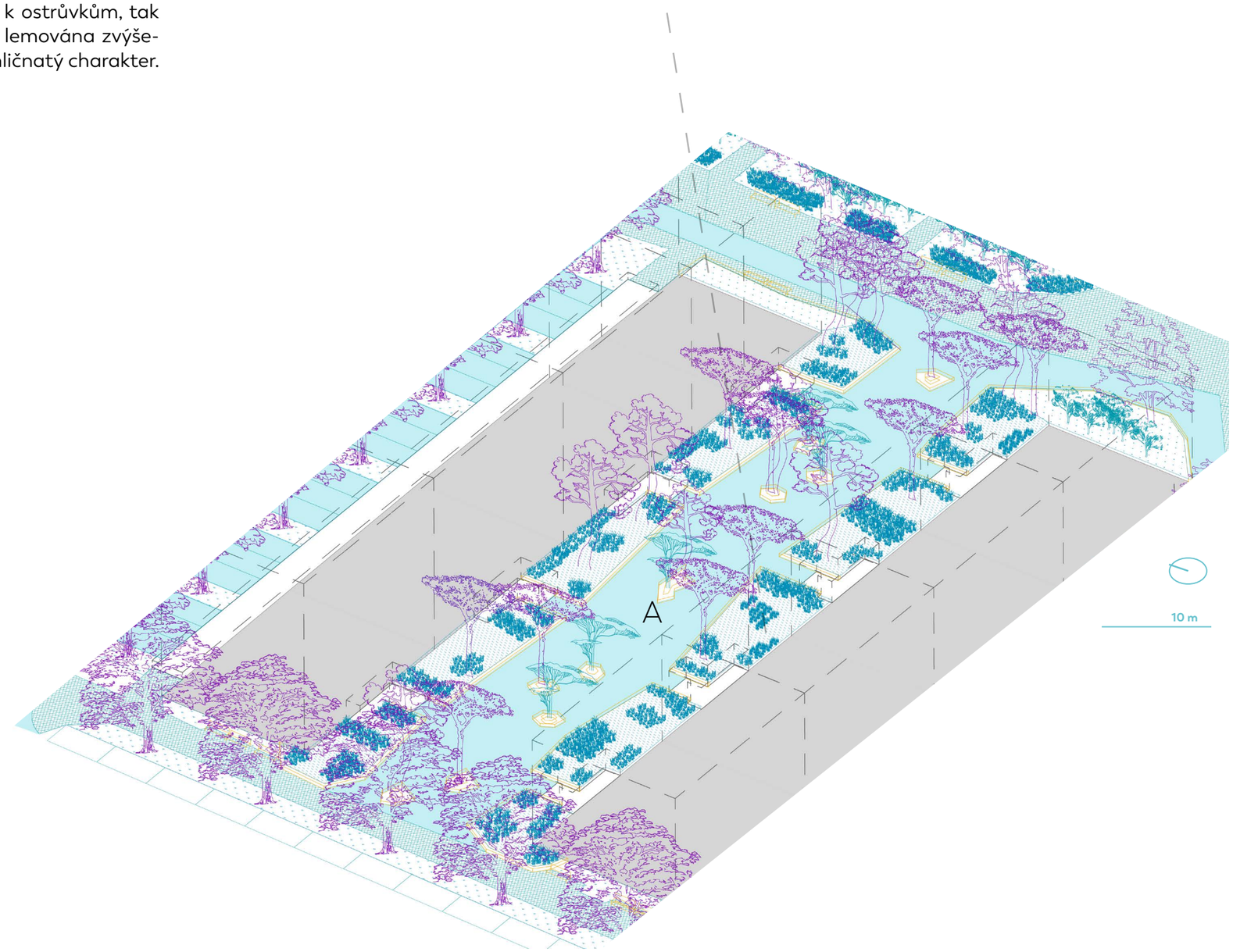

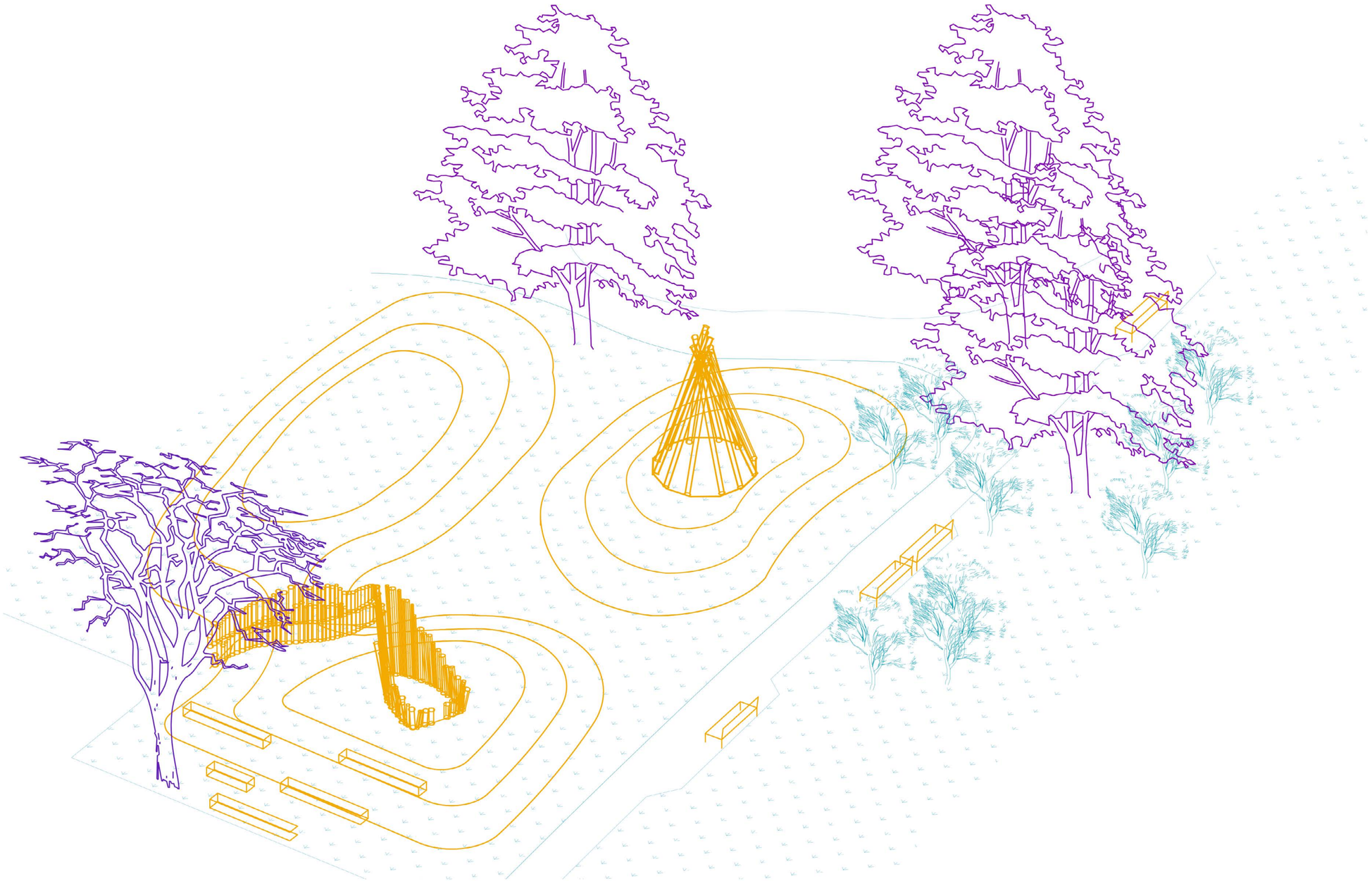

PARK NA VACKOVĚ

V nejjižnější části sídliště zlepšuji prostupnost a příjemnost cesty na zastávku blízké MHD parkem. Krajní části parku tvoří hlavní pěší cesty nepravidelně lemované většími stromy a volným prostorem s pobytovým trávníkem. Směrem do středu pak navrhuji aktivní těžiště skládající se ze dvou malých hřišť na míčové sporty, zvlněného trénu s dětskými prolézačkami a houpačkami, terénně zanořeného hřiště pro psy a workoutovými prvky. Tyto prostory spojuje menší promenáda s lavička pod korunami jírovců zakončená kavárnou s veřejnými toaletami a zázemím pro hřiště.

PŮVODNÍ STAV

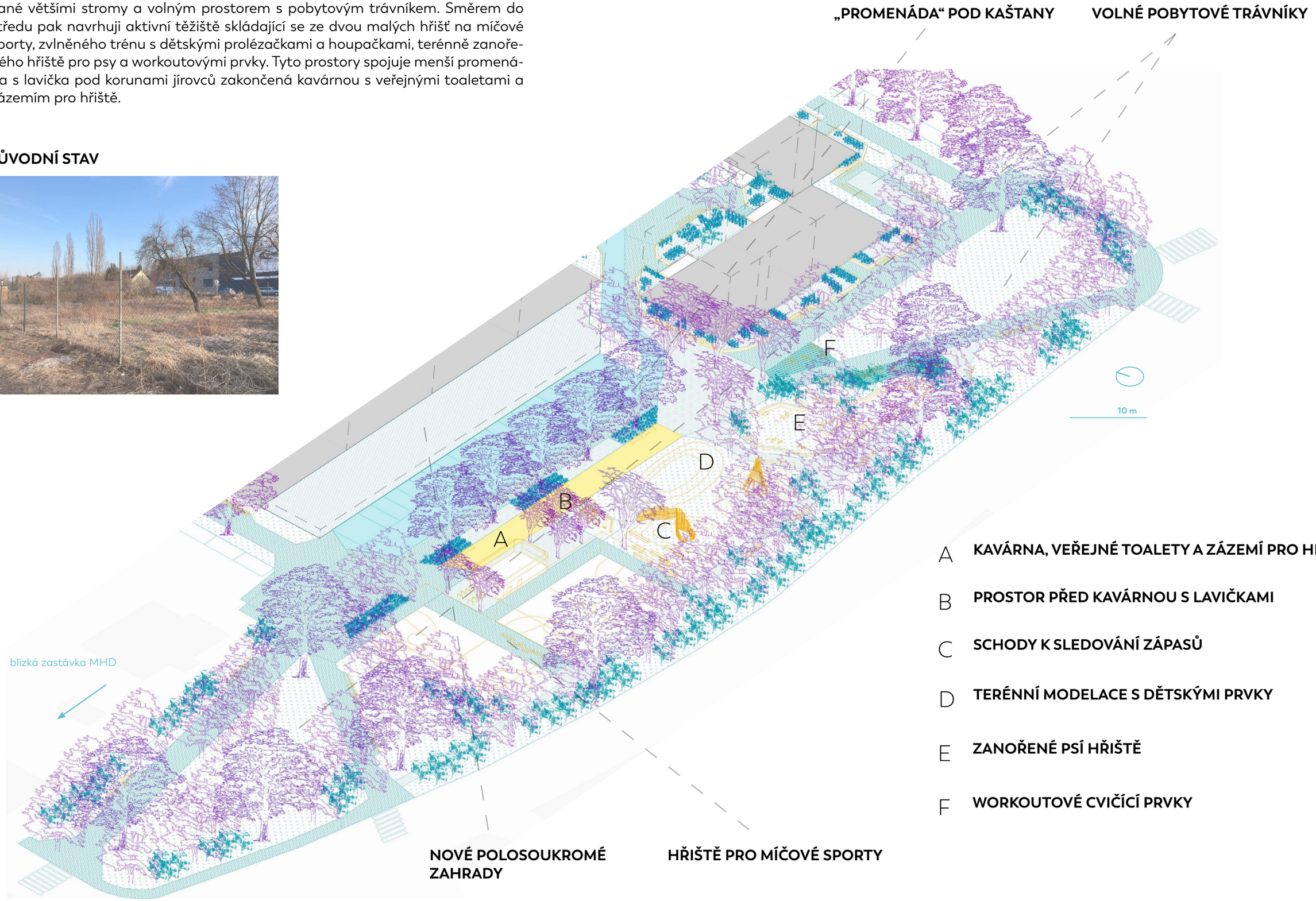

A **KAVÁRNA, VEŘEJNÉ TOALETY A ZÁZEMÍ PRO HŘIŠTĚ**

B **PROSTOR PŘED KAVÁRNOU S LAVIČKAMI**

C **SCHODY K SLEDOVÁNÍ ZÁPASŮ**

D **TERÉNNÍ MODELACE S DĚTSKÝMI PRVKY**

E **ZANOŘENÉ PSÍ HŘIŠTĚ**

F **WORKOUTOVÉ CVIČÍCÍ PRVKY**

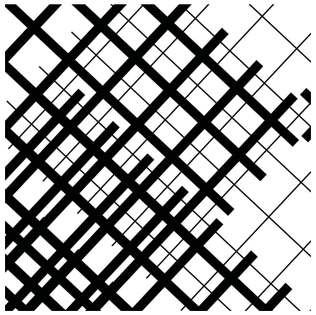

SÍDLIŠTĚ VACKOV

MOZAIKA

PROSTORŮ